

Beschreven in dit protocol:

1. Inleiding
2. Vijf regels voor een positief klimaat
3. Omschrijving pestgedrag
4. Het stappenplan bij pesten op school
5. Herhaald pestgedrag
6. Pedagogische adviezen en maatregelen (geldend voor pesters en gepeste)

1. Inleiding

Vrijeschool Kairos wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. Wij vinden het als school belangrijk preventief te werken en pesten te voorkomen door te werken aan het ondersteunen van de sociaal emotionele ontwikkeling.

De leerkrachten op de Vrijeschool Kairos zijn geschoolde regenboogtrainers. De regenboogtraining is ontwikkeld door de schoolbegeleidingsdienst en wordt preventief in alle klassen ingezet om de sociaal-emotionele ontwikkeling te ondersteunen. De regenboogtraining bestaat uit spelen, verhalen en kunstzinnige activiteiten en gesprekken rondom verschillende thema's die in een klas kunnen spelen. In de vierde klas wordt naast de regenboogtraining ook standaard preventief de Rots en Water training aangeboden. Twee keer per jaar wordt voor iedere klas de klassenscan ingevuld en voor de kinderen die daaruit als 'risicoleerling' (met kans op gepest of pester worden) naar voren komen wordt de volgljst sociaal emotioneel functioneren, van de regenboog training, ingevuld. Deze volgljst volgt de kinderen op de volgende gebieden: ontwikkeling van het zelf, persoonlijkheidskenmerken, omgang met anderen, werkhouding, gedrag en emotionele problemen, concentratie en (hyper)activiteit, temperament en constitutietype en denken/ voelen en willen. De intern begeleider analyseert en bespreekt de resultaten met de leerkracht. Er wordt een plan gemaakt voor de begeleiding van de klas en een indien nodig een plan voor de begeleiding van individuele kinderen. In de oudergesprekken worden de uitkomsten ook met de ouders besproken. Jaarlijks wordt ook de veiligheidsthermometer

van de regenboogtraining door de kinderen van klas 1 t/m klas 6 ingevuld. De veiligheidsthermometer is een instrument om zicht te krijgen op de gevoelens van (on)veiligheid van de leerlingen. Mochten er opvallende dingen uit de veiligheidsthermometer naar voren komen, dan worden ouders op gesprek uitgenodigd om dit met hen te bespreken. Daarnaast wordt er tweejaarlijks een anonieme enquête onder ouders en kinderen gehouden, waarin het schoolklimaat in beeld wordt gebracht.

Pesten gebeurt op vrijwel alle scholen, al wordt niet in alle schoolklassen gepest. Doorgaans vindt men dat 5 tot 20% van de kinderen slachtoffer van pesten is en 2 tot 20% dader. Bekend is dat pesten echter niet alleen gevolgen heeft voor degene die er direct bij betrokken is, ook kinderen die getuige zijn van pesten kunnen last hebben van gevoelens van angst. Pesten verdient dan ook een schoolbrede aanpak, omdat het alle leerlingen kan betreffen. Een voordeel van een klassikale aanpak is dat leerlingen met problemen niet gestigmatiseerd worden. Het is belangrijk dat interventies zich niet alleen richten op de gepeste, of op de dader, het positief versterken van de middengroep is een belangrijk onderdeel. Daarom richt de Regenboogtraining zich op de hele groep, op het ontwikkelen van een positief onderwijsklimaat en voorkomen en verminderen van pesten. Op leerling niveau is het doel de competentiebeleving van kinderen te vergroten, het gevoel van eigenwaarde te versterken en sociale problemen te verminderen.

In groepen met een positieve omgang wordt minder gepest, dan in groepen waar de omgang overwegend negatief is. Positieve groepen worden gekenmerkt door eensgezindheid, waarbij leerlingen gemotiveerd zijn om groepsdoelen te halen en zich medeverantwoordelijk voelen voor de groep. Daarnaast is er bereidheid om samen te werken en hebben leerlingen respect voor de meningen van de ander. Positieve groepen hebben een hoog leerrendement en leerlingen gaan met plezier naar school. Conflicten worden opgelost en leerlingen ontwikkelen positievere zelfbeelden in vergelijking met kinderen uit groepen waarbij de omgang overwegend negatief is. Bij de Regenboogtraining wordt dan ook gericht ingezet op het vormen van een groep die zich kenmerkt door een positieve omgang.

2. Vijf regels voor een positief klimaat

We hanteren op Vrijeschool Kairos de volgende vijf regels, die wij ook als team aan alle kinderen uitdragen:

1. We zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt in de groep.
2. We respecteren elkaar.
3. We communiceren positief met elkaar.
4. We werken samen en helpen elkaar.
5. We zorgen goed voor elkaar en elkaars eigendommen.

In de hogere klassen worden deze gedragsregels samen met de kinderen opgesteld. Respect voor elkaar hebben, vinden wij als school belangrijk.

3. Omschrijving pestgedrag

Ondanks duidelijke gedragsregels kan het toch voorkomen dat een kind systematisch door andere kinderen wordt gepest. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem in zijn of haar groep is. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid daarin ernstig aangetast. Voor onze school is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie.

Als er niet adequaat wordt opgetreden, is pesten een erg hardnekkig verschijnsel en kan voor de gepeste kinderen

traumatische herinneringen aan de kindertijd opleveren.

Daarom hebben wij een pestprotocol dat in werking treedt als dit ongewenste verschijnsel zich voordoet.

Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

Een definitie van het begrip pesten kan zijn: Het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling van een of meer leerlingen door een klasgenoot of een groep van klasgenoten.

Pestgedrag kan op de volgende manieren tot uiting komen:

A. Verbaal: Vernederen, schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen, een bijnaam geven of digitaal pesten.

B. Fysiek. Bijvoorbeeld: Trekken en duwen, spugen, schoppen en laten struikelen.

C. Intimidatie. Bijvoorbeeld: Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.

D. Isolatie. Bijvoorbeeld: steun zoeken bij andere kinderen opdat het kind bijvoorbeeld niet wordt uitgenodigd voor verjaardagsfeestjes, of uitsluiten.

E. Stelen of vernielen van bezittingen. Bijvoorbeeld: Afpakken of beschadigen van spellen.

4. Het stappenplan bij het pesten op school

A. Melding van het pesten

Allereerst wordt pestgedrag door de eigen klassenleerkracht waargenomen en dient ieder door een ander (collega, conciërge, ouder, stagiaire en kinderen) waargenomen pestgedrag bij de betreffende klassenleerkracht gemeld te worden.

De leerkracht meldt aan de collega's in de pedagogische vergadering dat hij/zij melding(en) gehad heeft van pesten. ALLE leerkrachten weten er vanaf dit moment van!

De leerkracht bespreekt het ook met de pestcoördinator en bespreekt daarmee de verder te nemen stappen. Op Vrijeschool Kairos is de intern begeleider de pestcoördinator. Jaarlijks wordt ook in de klassen 1 t/m 6 gemeld dat de intern begeleider de pestcoördinator is, zodat de kinderen daarvan op de hoogte zijn en ook weten dat zij zich bij haar kunnen melden als ze gepest worden.

B. In kaart brengen van het probleem

De leerkracht gaat nu proberen om het pestprobleem zo spoedig en helder als mogelijk in beeld te krijgen. Dit gebeurt door:

-het horen van het slachtoffer en diens ouders

-het horen van de pester(s) en diens ouders

-na het horen van het slachtoffer en de pester(s) hoort hij de andere betrokkenen.

In het college worden de volgende stappen besproken.

C. Oplossen van het probleem

Als het eerder vermelde voldoende aanknopingspunten biedt, dan proberen we om op de hierna beschreven wijze met de klas en de ouders in gesprek te komen.

C1 Het begeleiden van de kinderen

In de kleuterklassen en de laagste klassen kunnen de vertelstof, andere pedagogische verhalen en oefeningen uit de regenboogtraining het probleem ter sprake brengen en ondersteunend werken bij het inzien van het probleem en het oplossen ervan. Ook kan de pedagogisch sterk werkende autoriteit van de leerkracht de kinderen vrij vlot op een goed spoor terugbrengen.

Vanaf klas 3 gebeurt dit ook d.m.v. gesprek. Hierbij zullen twee achtereenvolgende stappen genomen worden:

-een gesprek in kleinere kring met de direct betrokkenen.

-een gesprek met de klas.

C2. De gesprekken met de klas

- We willen de weg van de "no-blame" aanpak gaan. De "no-blame" aanpak is een niet straffend model, dat een stappenplan hanteert om het probleem voor alle betrokkenen op een veilige manier op te lossen. De "no-blame" aanpak doet een beroep op de leerlingen om het probleem samen op te lossen. Het is een aanpak waarbij:

1. Niemand beschuldigd wordt. Duidelijk moet worden wat het verschil is tussen plagen en pesten.
2. We duidelijk maken dat pesten niet gewenst is.
3. Doel is dat je de dader niet apart hoeft aan te pakken omdat de groep als geheel leert om corrigerend te handelen t.a.v. pesten in de klas! En ook het verschil tussen verklikken en melden van onrecht wordt besproken.

Bij de "no-blame" aanpak wordt eerst de gepeste apart genomen en wordt het probleem besproken, dan wordt er een steungroep geformeerd om de gepeste te ondersteunen. Het probleem 'pesten' wordt in de klas besproken, zonder daarbij een schuldige te noemen (zie de punten hierboven). Na twee weken wordt gekeken of er verbetering is.

C3. Een ouderavond

Dit kan eventueel gebeuren met hulp van iemand van buiten (bijvoorbeeld een collega die inmiddels al ervaring met zo'n avond heeft opgedaan).

Het pestprobleem wordt centraal gesteld en alle ouders wordt gevraagd hun waarnemingen, ter verrijking en completering van het beeld, in te brengen. Heel belangrijk is hierbij dat er voor alle ouders een veilige sfeer wordt gecreëerd. Hierbij treedt geen polarisatie op en we spreken met vertrouwen in elkaar over het probleem, zonder elkaar te veroordelen of de schuldvraag te willen beantwoorden. Overigens moeten de ouders er ook op voorbereid worden dat de uitkomsten wel eens anders uitvallen dan men in eerste instantie dacht.

Soms blijken de vermeende slachtoffers zelf de daders te zijn. Ook dan moeten we er zorg voor dragen dat we dit probleem samen oplossen

C4. Terug in het college

Na enige tijd weer een gesprek in het college en een ouderavond van de klas om terug te kijken op de gang van zaken en eventueel nieuwe plannen te maken.

5. Herhaald pestgedrag

Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester, in het bijzijn van de pester, op de hoogte gesteld door de leerkracht van de ongewenste gebeurtenissen. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. Daarbij kan gedacht worden aan: buitenspelen, bewegingsonderwijs, excursies, schoolreisjes en bibliotheekbezoek. De schoolleider wordt van de uitkomst van het gesprek op de hoogte gesteld. Alle afspraken worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem.

Indien het probleem zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit gedrag aan de schoolleider. De leerkracht overhandigt de schoolleider een gedocumenteerd protocol met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.

De schoolleider roept de ouders op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste schoolleiding gesprek betrokken worden. De schoolleider gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.

Indien het gedrag niet verbetert kan er een verwijzing plaatsvinden naar het Ouder en Kindteam van de school voor verdere begeleiding.

Een en ander wordt zorgvuldig gedocumenteerd in het leerlingvolgsysteem van de school.

6. Pedagogische adviezen en maatregelen (geldend voor pester en gepeste)

- Algemeen: Elkaars minder sterke kanten accepteren, de leerkracht dient hierin een voorbeeld te zijn (ergernis, gericht aan pester of gepeste, komt bij kinderen vaak sterk binnen, kinderen voelen zich afgewezen en zullen eerder volharden in hun niet - gewenste gedrag).
- Extra aandacht besteden aan kinderen die later instromen in een groep. Deze kinderen zijn soms kwetsbaar en lopen een hoger risico om pester of gepeste te worden.
- Zorgvuldig invullen van een observatielijst t.a.v. sociale en emotionele ontwikkeling, de uitkomsten ook bespreken tijdens de klassenbespreking en met de intern begeleider.
- Pedagogische ondersteuning bieden aan het gepeste kind. Het kind serieus nemen en betrekken in het zoeken naar een oplossing. Indien nodig, zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt.
- Pedagogische ondersteuning bieden aan het kind dat pest. Het kind helpen positieve relaties te onderhouden, ook met kinderen die het niet vanzelfsprekend als vriendje of vriendin zou kiezen. Het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden. Het kind serieus nemen en betrekken in het zoeken naar een oplossing. Indien nodig, zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt.
- Alle kinderen in de groep betrekken bij het vinden van oplossingen van pestproblemen. Oplossingen zoeken waarbij de kinderen een actieve rol spelen.
- Ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus nemen. Informatie geven over pesten en de aanpak. Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.